

Тема 2

Облік розрахунків і звітність за податком на додану вартість (ПДВ)

План

1. Сутність податку на додану вартість та його платники
2. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість
3. База оподаткування податком на додану вартість
4. Операції, що звільнені від оподаткування, та не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість
5. Ставки податку на додану вартість
6. Податкове зобов'язання з податку на додану вартість та дата його виникнення
7. Податковий кредит з податку на додану вартість та дата його виникнення
8. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або відшкодуванню з бюджету
9. Система електронного адміністрування податку на додану вартість: сутність та порядок функціонування
10. Податкова декларація з податку на додану вартість

Основні скорочення

ПКУ – Податковий кодекс України

ПДВ – податок на додану вартість

ПЗ – податкові зобов'язання з ПДВ

ПК – податковий кредит з ПДВ

ПН – податкова накладна

РК – розрахунок коригування

Податок на додану вартість (далі - ПДВ)

це загальнодержавний непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем (як юридичною, так і фізичною особою), але його облік та перерахування до державного бюджету переважно здійснює продавець (податковий агент)

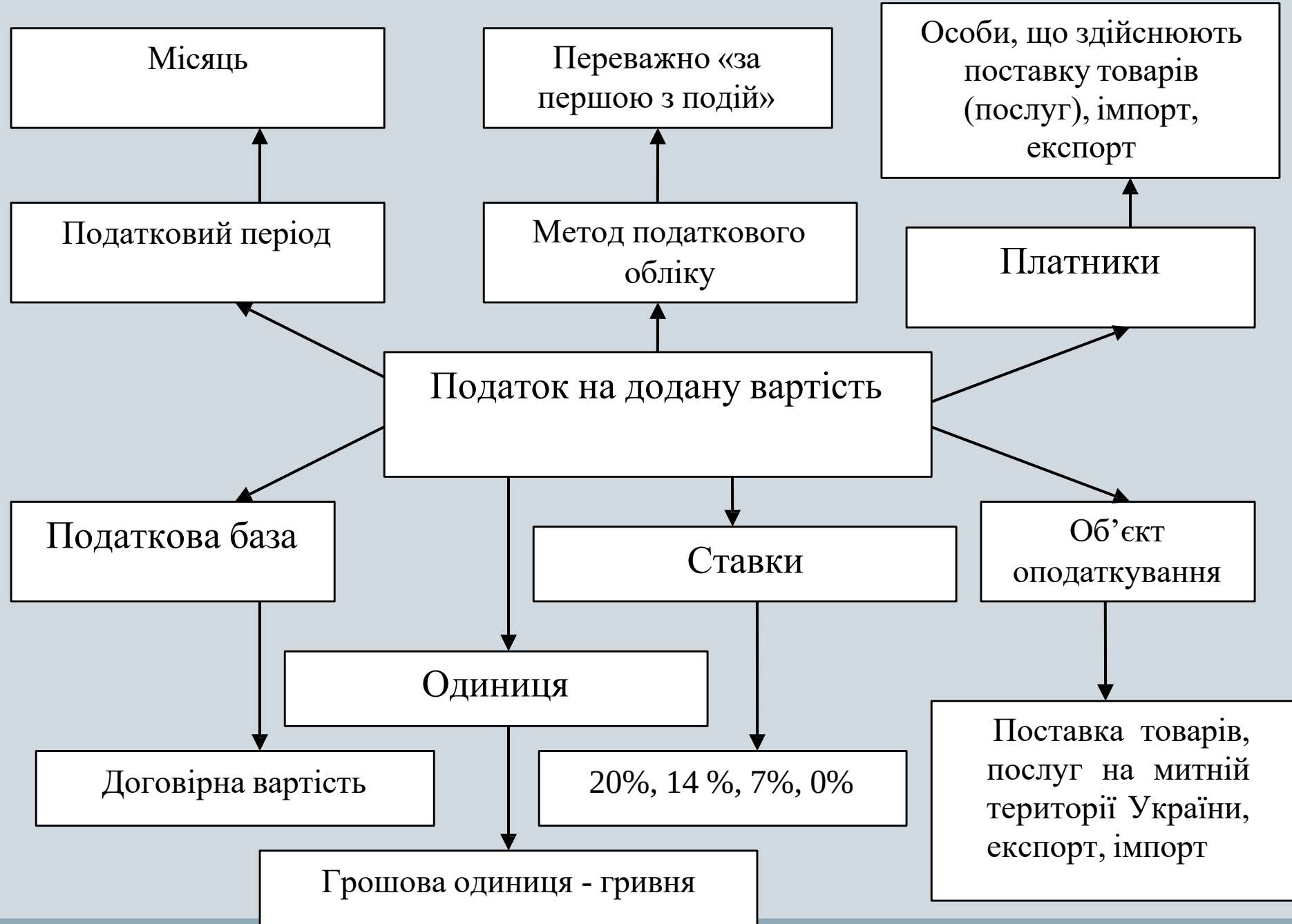
Податок на додану вартість (ПДВ)

частина новоствореної вартості, що сплачується до державного бюджету на кожному етапі виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг.

ПДВ є **непрямим** податком, одним із різновидів універсальних податків.

Податковий агент

Особа, відповідальна за нарахування та сплату податку до бюджету

Платник податку

особа, яка згідно ПКУ зобов'язана здійснювати утримання та внесення до бюджету податку, що сплачується покупцем, або особа, яка імпортує товари на митну територію України.

Платники податку

- 1) будь-яка особа, яка провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється **за своїм добровільним рішенням** як платник податку;
- 2) будь-яка особа, **яка зареєстрована або підлягає реєстрації** як платник податку;
- 3) імпортер: будь-яка особа, яка ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України;

4) особа, яка веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи (простого товариства);

5) особа - управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, що отримане в управління за договорами управління майном.

6) особа, яка проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави;

7) особа, яка уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок **поставки послуг підприємствами залізничного транспорту** з їх основної діяльності;

8) особа - інвестор (оператор), який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції

9) нерезиденти без постійного представництва, що постачають в Україні фізособам електронні послуги (маються на увазі Google, Facebook, Apple та інші іноземні ІТ-компанії). Такі особи складають [спрощену податкову декларацію з ПДВ](#).

У разі постачання послуг нерезидентами

Особою, відповідальною за нарахування та сплату податку до бюджету у разі постачання послуг нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими як платники податку, якщо місце постачання послуг розташоване на митній території України, є **отримувач послуг**

У разі ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях

Особою, відповідальною за нарахування та сплату до бюджету податку у разі ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, є **оператор поштового зв'язку, експрес-перевізник**, якщо він здійснює декларування таких товарів шляхом подання реєстрів (тимчасових та/або додаткових) міжнародних поштових та експрес-відправлень

У разі реалізації товарів комерційного призначення відповідно до кримінального процесуального законодавства України

У разі реалізації іноземних товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають на митній території України під митним контролем та за які не сплачені митні платежі, а також таких, що незаконно ввезені на митну територію України, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів особою, відповідальною за сплату податку до бюджету у складі митних платежів у порядку, встановленому Митним кодексом України, є особа, яка здійснює реалізацію товарів.

*Процедура реєстрації платників ПДВ
визначена Положенням про
реєстрацію платників ПДВ, що
затверджене наказом Мінфіну від
07.12.2021 № 637.*

Вимоги щодо обов'язкової реєстрації осіб як платників податку

загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, у тому числі операцій з постачання товарів/послуг з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі (зокрема, але не виключно шляхом встановлення спеціального застосунку або додатку на смартфонах, планшетах чи інших цифрових пристроях), нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує **1 000 000 гривень** (без урахування податку на додану вартість),

крім особи, яка є платником єдиного податку 1-3 групи

Вимоги щодо добровільної реєстрації осіб як платників податку

Якщо особа не є платником податку у зв'язку з тим, що обсяги оподатковуваних операцій відсутні або є меншими від суми, встановленої для обов'язкової реєстрації, вважає за доцільне добровільно зареєструватися як платник податку, така реєстрація здійснюється за її заявою

Платники податку без реєстрації

Якщо особи, не зареєстровані як платники податку, ввозять товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню згідно із законом, такі особи сплачують податок під час митного оформлення товарів без реєстрації як платники такого податку

Порядок реєстрації платників податку

Для **обов'язкової реєстрації** як платник податку, подає до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) реєстраційну заяву (п. 183.1) не пізніше 10 числа календарного місяця, що настає за місяцем, в якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій

У разі **добровільної реєстрації** особи як платника податку, реєстраційна заява подається не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками податку та матимуть право на податковий кредит і складання податкових накладних.

У разі переходу осіб із спрощеної системи оподаткування або зміни ставки єдиного податку

У разі **переходу осіб із спрощеної системи оподаткування**, що не передбачає сплати податку, на сплату інших податків і зборів, реєстраційна заява подається не пізніше 10 числа першого календарного місяця, в якому здійснено перехід на сплату інших податків і зборів.

У разі **зміни ставки єдиного податку** реєстраційна заява подається не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку календарного місяця, в якому буде застосовуватися ставка єдиного податку, що передбачає сплату податку на додану вартість.

Заява про реєстрацію особи як платника податку подається до контролюючого органу засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України "Про електронні документи та електронний документообіг" та "Про електронні довірчі послуги".

Строки реєстрації

Протягом 3-х робочих днів після надходження реєстраційної заяви контролюючий орган зобов'язаний внести до реєстру платників податку запис про реєстрацію такої особи як платника податку:

- з бажаного (запланованого) дня реєстрації, зазначеного у реєстраційній заяві, що відповідає даті початку податкового періоду (календарного місяця), з якого такі особи вважатимуться платниками ПДВ та матимуть право на складання податкових накладних, **у разі добровільної реєстрації особи як платника податку;**
- з першого числа місяця, наступного за днем спливу 10 календарних днів після подання реєстраційної заяви до контролюючого органу або державному реєстратору, у разі добровільної реєстрації особи як платника ПДВ, якщо бажаний (запланований) день реєстрації у заяві не зазначено;
- з бажаного (запланованого) дня, що відповідає першому числу календарного кварталу, в якому буде застосовуватися ставка єдиного податку, що передбачає сплату ПДВ, у разі переходу осіб на спрощену систему оподаткування;
- з бажаного (запланованого) дня, що відповідає першому числу календарного місяця, в якому буде застосовуватися ставка єдиного податку, що передбачає сплату ПДВ, у разі зміни ставки єдиного податку третьої групи;
- з першого числа календарного місяця, в якому здійснено перехід на сплату інших податків і зборів, якщо перше число календарного місяця, з якого здійснюється перехід на сплату інших податків і зборів, на день подання реєстраційної заяви не настало;
- з дня внесення запису до реєстру платників податку у разі обов'язкової реєстрації особи як платника податку, якщо перше число календарного місяця, в якому здійснено перехід на сплату інших податків і зборів, на день подання реєстраційної заяви настало.

Інформація про зареєстрованих платників ПДВ

З метою постійного забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб інформацією центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, щоденно оприлюднює на єдиному державному реєстраційному веб-порталі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та власному офіційному веб-сайті (<https://cabinet.tax.gov.ua/registers>):

- дані з реєстру платників податку із зазначенням найменування або прізвища, імені та по батькові платника податку, дати податкової реєстрації, індивідуального податкового номера та терміну дії реєстрації платника податку;
- інформацію про осіб, реєстрацію яких як платників податку анульовано, із зазначенням індивідуальних податкових номерів, дати анулювання, причин та підстав для анулювання реєстрації.

Анулювання реєстрації платника податку

- 1) якщо загальна вартість оподатковуваних товарів/послуг, що надаються такою особою, протягом попередніх 12 місяців була меншою від 1 000 000 грн., за умови сплати суми податкових зобов'язань;
- 2) якщо особа прийняла рішення про припинення та затвердила ліквідаційний баланс, передавальний акт або розподільчий баланс відповідно до законодавства за умови сплати суми податкових зобов'язань із податку або господарським судом винесено ухвалу про ліквідацію юридичної особи – банкрута, платник податку ліквідується за рішенням суду (фізична особа позбувається статусу суб'єкта господарювання) або особу звільнено від сплати податку чи її податкову реєстрацію анульовано (скасовано, визнано недійсною) за рішенням суду;
- 3) якщо особа реєструється як платник єдиного податку, умова сплати якого не передбачає сплати податку на додану вартість;
- 4) якщо особа 12 послідовних податкових місяців не здійснює господарську діяльність (не подає контролюючому органу декларації з податку на додану вартість та/або подає таку декларацію (податковий розрахунок), яка (який) свідчить про відсутність постачання/придбання товарів/послуг, здійснених з метою формування податкового зобов'язання чи податкового кредиту);
- 5) установчі документи будь-якої особи, зареєстрованої як платник податку, визнані рішенням суду недійсними; фізична особа, зареєстрована як платник податку, померла, її оголошено померлою, визнано недієздатною або безвісно відсутньою, обмежено її цивільну дієздатність;
- 6) припинено дію договору про спільну діяльність, договору управління майном, угоди про розподіл продукції, або закінчився строк, на який утворено особу, зареєстровану як платник податку.

Визначення об'єкта оподаткування

- а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, у тому числі операції з безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу у володіння та користування лізингоодержувачу/орендарю;
- б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ;
- в) ввезення товарів на митну територію України;
- г) вивезення товарів за межі митної території України;
- е) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

Компоненти ПДВ

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк). Відображається за **Кредитом** рахунків 641/ПДВ, або дебетом рахунку 643 (у випадку передоплати).

Податковий кредит – це сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання за звітний період (сума ПДВ сплачена таким підприємством у складі вартості товарів, робіт, послуг, придбаних в іншого платника ПДВ, або сплачена на кордоні митним органам). Відображається за **Дебетом** рахунків 641/ПДВ, або кредитом рахунку 644 (у випадку передоплати).

Дата виникнення податкових зобов'язань (загальне правило)

це податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку. Для документів, складених в електронній формі, датою оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку, вважається дата, зазначена у самому документі як дата його складення відповідно до ЗУ "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", незалежно від дати накладення електронного підпису.

ПЗ у разі постачання товарів або послуг з використанням торговельних автоматів

1. Якщо не передбачає наявності касового апарата, датою виникнення податкових зобов'язань вважається дата виймання з таких торговельних апаратів або подібного устаткування грошової виручки (дата інкасації).
2. У разі якщо постачання товарів/послуг через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток або інших замінників національної валюти, датою збільшення податкових зобов'язань вважається дата постачання таких жетонів, карток або інших замінників національної валюти.

ПЗ у разі постачання товарів за договорами товарного кредиту

Якщо умови таких договорів передбачають сплату (нарахування) відсотків, датою збільшення податкових зобов'язань у частині таких відсотків вважається дата їх нарахування згідно з умовами відповідного договору.

ПЗ у разі якщо постачання товарів/послуг здійснюється з використанням кредитних або дебетових карток, дорожніх, комерційних, іменних або інших чеків

Підпадає під загальне правило: датою збільшення податкових зобов'язань вважається:

- або дата, що засвідчує факт постачання платником податку товарів/послуг покупцю, оформлена податковою накладною,
- або дата виписування відповідного рахунка (товарного чека), залежно від того, яка подія відбулася раніше

ПЗ для операцій з фінансового лізингу (фінансової оренди)

Датою виникнення податкових зобов'язань лізингодавця (орендодавця) для операцій з фінансового лізингу (фінансової оренди) є дата фактичної передачі об'єкта фінансового лізингу (фінансової оренди) у володіння та користування лізингоодержувачу (орендарю)

ПЗ у разі постачання товарів/послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі постачання товарів/послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів є дата зарахування таких коштів на банківський рахунок платника податку або дата отримання відповідної компенсації у будь-якій іншій формі, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед бюджетом.

ПЗ у разі ввезення товарів на митну територію

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата подання митної декларації для митного оформлення.

Увага! Попередня (авансова) оплата вартості товарів, що вивозяться за межі митної території України чи ввозяться на митну територію України, не змінює значення сум податку, які відносяться до податкового кредиту або податкових зобов'язань платника податку, такого експортера або імпортера.

ПЗ виконавця довгострокових договорів (контрактів)

Довгостроковий договір (контракт) - це будь-який договір на виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг з довготривалим (більше одного року) технологічним циклом виробництва та якщо договорами, які укладені на виробництво таких товарів, виконання робіт, надання послуг, не передбачено поетапного їх здавання.

Датою виникнення податкових зобов'язань виконавця довгострокових договорів (контрактів) є дата фактичної передачі виконавцем результатів робіт за такими договорами (контрактами).

ПЗ за касовим методом нараховують

- Платники податку, які постачають теплову енергію, природний газ (крім скрапленого), надають послуги з транспортування та/або розподілу природного газу, **інші житлово-комунальні послуги**, перелік яких визначений законом, нараховують плату за абонентське обслуговування, послуги (роботи), вартість яких включається до складу плати за послугу з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій чи послугу з управління багатоквартирним будинком, фізичним особам, бюджетним установам, незареєстрованим як платники податку, а також житлово-експлуатаційним конторам, управителям багатоквартирних будинків, квартирно-експлуатаційним частинам, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків, іншим платникам податку, які здійснюють збір коштів від зазначених покупців з метою подальшого їх перерахування продавцям таких товарів (надавачам послуг) у рахунок компенсації їх вартості
- Суб'єкти підприємницької діяльності (підрядники та субпідрядники) за операціями з виконання підрядних будівельних робіт

База оподаткування операцій з постачання товарів/послуг

визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів

(крім акцизного податку, збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, ПДВ та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками - суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів)).

База оподаткування не може бути нижче

- для операцій з постачання товарів/послуг - ціни придбання таких товарів/послуг;
- для операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг - звичайних цін;
- для операцій з постачання необоротних активів - балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни),

за винятком:

- товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню;
- газу, який постачається для потреб населення;
- електричної енергії, ціна на яку склалася на ринку електричної енергії.

Особливості визначення бази оподаткування в окремих випадках

1. Зворотна (заставна) тари. Вартість такої тари, до бази оподаткування не включається. У разі якщо у строк більше ніж 12 календарних місяців з моменту надходження зворотної тари вона не повертається відправнику, вартість такої тари включається до бази оподаткування отримувача.

2. Постачання вживаних товарів (комісійна торгівля). У разі постачання вживаних товарів, що прийняті за договором комісії в осіб, не зареєстрованих як платники податку (без переходу права власності), базою оподаткування є комісійна винагорода такого платника податку. У випадках, що передбачають перехід права власності на такі товари, базою оподаткування є позитивна різниця між ціною продажу та ціною придбання таких товарів.

3. Повернення лізингоодержувачем лізингодавцю товарів за договором фінансового лізингу у зв'язку з його невиконанням чи неналежним виконанням. Якщо при цьому лізингодавцем за операцією з повернення таких товарів до складу податкового кредиту не включалися суми податку, базою оподаткування є позитивна різниця між ціною постачання та ціною придбання таких товарів.

4. Ліквідація основних засобів за самостійним рішенням платника податку. Така ліквідація для цілей оподаткування розглядається як постачання таких основних виробничих або невиробничих засобів за звичайними цінами, але не нижче балансової вартості на момент ліквідації *(за виключенням випадків, коли основні виробничі або невиробничі засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення основних виробничих або невиробничих засобів)*.

У разі якщо внаслідок ліквідації необоротних активів отримуються комплектувальні вироби, складові частини, компоненти або інші відходи, які оприбутковуються на матеріальних рахунках з метою їх використання в господарській діяльності платника, на такі операції не нараховуються податкові зобов'язання

5. Операції з постачання особам, які не зареєстровані як платники податку, сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, раніше придбаних (заготовлених) у фізичних осіб, які не є платниками цього податку. Об'єктом оподаткування є торгова націнка (надбавка), встановлена таким платником податку

6. Постачання квитків на проїзд в автобусах та на перевезення багажу. Базою оподаткування є винагорода, що включає автостанційний збір. До бази оподаткування не включається вартість перевезення, що перераховується перевізнику, та сума витрат на страхування пасажирів, яка перераховується страховій компанії.

7. Постачання тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, для яких встановлені максимальні роздрібні ціни. При їх постачанні на митній території України, базою оподаткування є максимальна роздрібна ціна таких товарів без урахування ПДВ.

Увага!

Окремо визначається порядок визначення бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України, та послуг, які поставляються нерезидентами на митній території України

Порядок коригування ПЗ та ПК

Якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи:

- наступний за постачанням перегляд цін,
- перерахунок у випадках повернення товарів/послуг особі, яка їх надала,
- при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг,

суми ПЗ та ПК постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН.

УМОВНІ КОДИ ПРИЧИН КОРИГУВАННЯ

Умовний код причини коригування	Назва умовного коду причини, який може бути зазначено в розрахунку коригування
101	Зміна ціни
102	Зміна кількості
103	Повернення товару або авансових платежів
104	Зміна номенклатури
201	Коригування зведеної ПН, складеної відповідно до п. 198.5 ПКУ
202	Коригування зведеної ПН, складеної відповідно до п. 199.1 ПКУ
203	Коригування зведеної ПН, складеної відповідно до абзацу 11 п. 201.4 ПКУ
204	Коригування ПН, складеної при здійсненні операцій з безоплатного постачання товарів/послуг

Увага!

Розрахунок коригування до податкової накладної не може бути зареєстрований в Єдиному реєстрі податкових накладних пізніше **1095** календарних днів з дати складання податкової накладної, до якої складений такий розрахунок коригування

Терміни давності і ПДВ

Перебіг строків давності, зокрема граничних строків подачі декларації та визнання податкового кредиту був поновлений ще з **1 серпня 2023**.

До цього перебіг податкових строків був призупинений COVID-карантином та воєнним пп. 69.1 підрозд. 10 Перехідних положень ПК. Виняток – зараз у період дії воєнного стану, як і раніше, не можна подавати уточнюючий розрахунок до ПДВ-декларацій за звітні (податкові) періоди **до лютого 2022 року, якщо його показники** (пп. 69.1 підрозд. 10 розд. XX ПК):

- **зменшують** податкові зобов'язання
- та/або декларують суми бюджетного відшкодування ПДВ

Увага!

Розрахунок коригування до податкової накладної складається також у випадку виправлення помилок, допущених при складанні податкової накладної, у тому числі не пов'язаних із зміною суми компенсації вартості товарів/послуг

Хто робить коригування

- постачальник (продавець) товарів/послуг, якщо передбачається **збільшення суми компенсації** їх вартості на користь такого постачальника або якщо коригування кількісних та вартісних показників у підсумку не змінює суму компенсації;
- отримувач (покупець) товарів/послуг, якщо передбачається **зменшення суми компенсації** вартості товарів/послуг їх постачальнику, для чого постачальник надсилає складений розрахунок коригування отримувачу.

Результат перерахунку податкових зобов'язань і податкового кредиту постачальника та отримувача відображається у складі податкової декларації за звітний податковий період

Зменшення суми компенсації на користь платника податку

- а) **постачальник зменшує суму ПЗ** за результатами податкового періоду, протягом якого був проведений такий перерахунок;
- б) **отримувач зменшує суму ПК** за результатами такого податкового періоду в разі, якщо він зареєстрований як платник податку на дату проведення коригування, а також збільшив податковий кредит у зв'язку з отриманням таких товарів/послуг.

Постачальник має право зменшити суму податкових зобов'язань лише **після реєстрації в ЄРПН** розрахунку коригування до податкової накладної.

Збільшення суми компенсації на користь платника податку

а) **постачальник збільшує суму ПЗ** за результатами податкового періоду, протягом якого був проведений такий перерахунок;

б) **отримувач збільшує суму ПК** за результатами такого податкового періоду в разі, якщо він зареєстрований як платник податку на дату проведення перерахунку.

Отримувач має право збільшити суму податкового кредиту лише **після реєстрації постачальником в ЄРПН** розрахунку коригування до податкової накладної.

Ставки податку

Податок додається до ціни товарів/послуг

7 %

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання;
- постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів;
- постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проектів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках та заповідниках;
- постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб з порушеннями зору та осіб з порушеннями слуху;
- постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями і подібними засобами тимчасового розміщування;
- реалізації квитків на спортивні заходи всеукраїнського та міжнародного рівнів.

14 %

по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими кодами згідно з [УКТ ЗЕД](#):

1001 -

1003 -

1005 -

1201 -

1205

1206 00 -

0 %

- вивезення товарів за межі митної території України в митному режимі експорту, реекспорту, безмитної торгівлі, вільної митної зони;
- постачання товарів для заправки або забезпечення морських та повітряних суден, що виконують міжнародні рейси, ВМС, ПСУ, космічних кораблів, космічних ракетних носіїв або супутників Землі, наземного військового транспорту ЗСУ;
- продаж товарів в магазинах безмитної торгівлі;
- постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом;
- постачання послуг , що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт та вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом;
- постачання послуг з обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси

Увага!

У разі, якщо операції з постачання товарів звільнено від оподаткування на митній території України, до операцій з експорту таких товарів застосовується нульова ставка

Операції, що не є об'єктом оподаткування

- випуск (емісія), розміщення та продаж (погашення, викуп) цінних паперів;
- передача (повернення) майна у схов (відповідальне зберігання), у концесію, а також у лізинг (оренду), крім передачі у фінансовий лізинг; нарахування та сплати процентів або комісій у складі орендного (лізингового) платежу у межах договору фінансового лізингу; передача (повернення) майна в заставу (іпотеку) та/або в забезпечення іншої дійсної вимоги кредитора на митній території України; грошові виплати основної суми консолідованого іпотечного боргу та процентів, нарахованих на неї;
- надання послуг із страхування, співстрахування або перестрахування особами, із загальнообов'язкового державного соціального страхування (у тому числі пенсійного страхування), недержавного пенсійного забезпечення;

Операції, що не є об'єктом оподаткування

- обіг валютних цінностей; випуску, обігу та погашення лотерейних білетів, фішок, жетонів, внесення в інший спосіб плати за право участі в азартній грі, виплата (передача) виграшу суб'єктом господарювання, який проводить азартні ігри; внесення ставки з метою укладення парі та виплата виграшу суб'єктом господарювання, який проводить парі (букмекерське парі, парі тоталізатора); виплати грошових виграшів (призів) і грошових винагород;
- постачання негашених поштових марок України, конвертів або листівок з негашеними поштовими марками України;
- надання послуг, пов'язаних з переказом коштів, надання послуг з інкасації, розрахунково-касового обслуговування, залучення, розміщення та повернення коштів за договорами позики, депозиту, вкладу (у тому числі пенсійного), тощо;

Операції, що не є об'єктом оподаткування

- виплата у грошовій формі заробітної плати (інших прирівняних до неї виплат), а також пенсій, стипендій, субсидій, дотацій за рахунок бюджетів або Пенсійного фонду України чи інших фондів загальнообов'язкового соціального страхування (крім тих, що надаються у майновій формі);
- виплата дивідендів, роялті у грошовій формі або у вигляді цінних паперів, які здійснюються емітентом;
- надання комісійних (брокерських, дилерських) послуг із торгівлі та/або управління цінними паперами (корпоративними правами), деривативами та валютними цінностями;
- реорганізація (злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення) юридичних осіб;

Операції, що не є об'єктом оподаткування

- постачання позашкільним навчальним закладом вихованцям, учням і слухачам платних послуг у сфері позашкільної освіти;
- оплата третейського збору та відшкодування інших витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом відповідно до закону;
- ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України незалежно від обраного митного режиму товарів, митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро;
- конверсія радіочастотного ресурсу України;
- передача майна (конфіскованого майна, знахідок, майна, визнаного безхазяйним, скарбів, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави, а також закладів, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.

Операції, звільнені від оподаткування

Серед них є **постійно звільнені** ([ст. 197 ПК](#)) та **тимчасово звільнені** (підрозд. 2 Перехідних положень ПК).

Такі операції розглядаються як пільга з ПДВ й підлягають декларуванню.

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят за переліком КМУ;
- постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами, а також послуг з виховання та навчання дітей у будинках культури, дитячих музичних, художніх, спортивних школах і клубах, школах мистецтв та послуг з проживання учнів або студентів у гуртожитках;
- постачання технічних та інших засобів реабілітації, послуги з їх ремонту та доставки;
- постачання послуг із доставки пенсій, страхових виплат та грошової допомоги населенню (незалежно від способу доставки) на всіх етапах доставки до кінцевого споживача;
- постачання послуг з охорони здоров'я закладами охорони здоров'я, а також постачання послуг реабілітаційними установами для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю;

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання послуг з утримання дітей у дошкільних навчально-виховних закладах, школах-інтернатах; будинках-інтернатах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, дитячих будинках-інтернатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатах, реабілітаційних установах, територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг); харчування та облаштування на нічліг та надання інших соціальних послуг бездомним особам у центрах обліку, закладах соціального захисту для бездомних осіб, а також особам, звільненим з місць позбавлення волі, у центрах соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі;
- постачання послуг з харчування дітей у дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах та громадян у закладах охорони здоров'я;

Операції, звільнені від оподаткування

- харчування, забезпечення майном, комунально-побутовими та іншими послугами, що надаються особам, які утримуються в установах пенітенціарної системи;
- харчування, забезпечення майном, комунально-побутовими та іншими соціальними послугами за рахунок державних коштів, що надаються особам, які утримуються в реабілітаційних установах, територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг), установах, підприємствах, організаціях всеукраїнських громадських об'єднань осіб з інвалідністю та їх спілок, які займаються реабілітацією, оздоровленням та фізкультурно-спортивною діяльністю, центрах обліку та закладах соціального захисту для бездомних осіб, центрах соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, санаторіях для ветеранів та осіб з інвалідністю, будинках-інтернатах для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, психоневрологічних та спеціалізованих будинках-інтернатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатах;

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання послуг з перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом (крім таксі), тарифи на які регулюються в установленому законом порядку;
- постачання релігійними організаціями культових послуг та предметів культового призначення;
- постачання послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами;

Операції, звільнені від оподаткування

- безкоштовна передача рухомого складу однією залізницею або підприємством залізничного транспорту загального користування іншим залізницям або підприємствам залізничного транспорту загального користування державної форми власності.
- безоплатна приватизація житлового фонду;
- постачання житла (об'єктів житлового фонду), крім їх першого постачання, якщо інше не передбачено цим підпунктом.
- надання благодійної допомоги;
- безоплатна передача в державну власність чи комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст або у їх спільну власність об'єктів усіх форм власності, які перебувають на балансі одного платника податку і передаються на баланс іншого платника податку, якщо такі операції проводяться за рішенням Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, прийнятим у межах їх повноважень.

Операції, звільнені від оподаткування

- безоплатне постачання товарів/послуг власного виробництва підсобними господарствами і лікувально-виробничими трудовими майстернями (цехами, дільницями) будинків-інтернатів, територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центрів реінтеграції бездомних осіб, центрів соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, спеціалізованих лікарень, лікувально-профілактичних закладів особливого типу та диспансерів за умови, що така передача здійснюється для задоволення власних потреб зазначених закладів;
- постачання державних платних послуг фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також іншими особами, уповноваженими такими органами або законодавством надавати зазначені послуги, обов'язковість отримання (надання) яких устанавлюється законодавством, включаючи плату за реєстрацію, видачу ліцензії, сертифікатів у вигляді зборів, державного мита тощо;
- надання послуг з реєстрації актів цивільного стану державними органами, уповноваженими здійснювати таку реєстрацію згідно із законодавством;

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання бібліотеками, які перебувають у державній або комунальній власності або у власності всеукраїнських громадських об'єднань осіб з інвалідністю, платних послуг з комплектування реєстраційно-облікових документів (квитків, формулярів), користування рідкісними, цінними довідниками, книгами (у тому числі нічним абонементом), тематичного добору літератури за запитом споживача та надання тематичних, адресно-бібліографічних та фактографічних довідок;
- постачання (продаж, передача) земельних ділянок, земельних часток (паїв), крім тих, що розміщені під об'єктами нерухомого майна та включаються до їх вартості;
- постачання послуг з надання в оренду (суборенду) земельних ділянок, що перебувають у власності держави або територіальної громади, якщо кошти за такі послуги у повному обсязі сплачуються безпосередньо на відповідні рахунки органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів;

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання послуг з фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, якщо такі послуги та/або роботи постачаються особою, яка безпосередньо отримує оплату їх вартості з рахунка органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів;
- безкоштовна передача приладів, обладнання, матеріалів, крім підакцизних, науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам, внесеним до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави;
- постачання в сільській місцевості сільськогосподарськими товаровиробниками послуг з ремонту шкіл, дошкільних закладів, інтернатів, закладів охорони здоров'я та надання матеріальної допомоги (в межах одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян на місяць на одну особу) продуктами харчування власного виробництва та послуг з обробки землі багатодітним сім'ям, ветеранам праці і війни, реабілітованим громадянам, особам з інвалідністю, самотніми особами похилого віку, особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та школам, дошкільним закладам, інтернатам, закладам охорони здоров'я;

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання (передплата) та доставка періодичних видань друкованих засобів масової інформації вітчизняного виробництва, підготовлення (літературне, наукове і технічне редагування, коригування, дизайн та верстка), виготовлення (друк на папері чи запис на електронному носіїві), розповсюдження книжок, у тому числі електронного контенту (крім видань еротичного характеру) та дитячих книжкових видань, вітчизняного виробництва, учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників, словників українсько-іноземної або іноземно-української мови вітчизняного виробництва на митній території України;
- постачання, підготовлення (літературне, наукове і технічне редагування, коригування тощо), виготовлення, розповсюдження аудіокниг, озвучених українською мовою.
- безоплатна передача у державну або комунальну власність відповідних територіальних громад трамвайних вагонів, тролейбусів, автобусів для перевезення громадян на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів;

Операції, звільнені від оподаткування

- безоплатна передача майна Державним концерном "Укроборонпром";
- створення, постачання, просування, реставрація і розповсюдження національного культурного продукту.
- постачання освітніх послуг шляхом доступу до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів у мережі Інтернет з галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, проведення та надання яких не потребує участі людини, у тому числі шляхом надання доступу до віртуальних класів, освітніх ресурсів, у яких учні (слухачі) виконують завдання онлайн, а оцінки виставляються автоматично, без участі людини;
- постачання резидентами Дія Сіті шляхом доступу до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів у мережі Інтернет, у тому числі послуг з надання вищої, фахової передвищої та професійно-технічної освіти за такими спеціальностями, як комп'ютерні науки, інформаційні системи та технології, комп'ютерна інженерія, кібербезпека, наука про дані, а також послуг з надання інших видів освіти, а саме: навчання комп'ютерній грамоті (цифровій грамотності)

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання товарів (крім підакцизних товарів) та послуг (крім послуг, що надаються під час проведення лотерей і розважальних ігор та послуг з постачання товарів, отриманих у межах договорів комісії (консигнації), поруки, доручення, довірчого управління, інших цивільно-правових договорів, що уповноважують такого платника податку здійснювати постачання товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі права власності на такі товари), що безпосередньо виготовляються підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, де кількість осіб з інвалідністю, які мають у таких організаціях основне місце роботи, становить протягом попереднього звітного періоду не менш як 50 відсотків середньооблікової кількості штатних працівників, і за умови, що фонд оплати праці таких осіб з інвалідністю становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат з оплати праці, що належать до складу витрат згідно з правилами оподаткування податком на прибуток підприємств

Операції, звільнені від оподаткування

- постачання та ввезення на митну територію України товарів/послуг, передбачених для власних потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні;
- ввезення на митну територію України товарів морського промислу (риба, ссавці, мушлі, ракоподібні, водні рослини тощо в охолодженому, солоному, мороженому, консервованому вигляді, перероблені на борошно або іншу продукцію), видобутих (виловлених, вироблених) суднами, зареєстрованими у Державному судновому реєстрі України
- ввезення на митну територію України культурних цінностей
- постачання будівельно-монтажних робіт з будівництва доступного житла та житла, що будується за державні кошти

Операції, звільнені від оподаткування

- ввезення на митну територію України устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, енергозберігаючого обладнання і матеріалів, засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, обладнання та матеріалів для виробництва альтернативних видів палива або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії тощо
- ввезення на митну територію України племінних чистопородних тварин, племінних (генетичних) ресурсів
- операції оператора телекомунікацій з надання телекомунікаційних послуг у частині здійснення благодійного телекомунікаційного повідомлення на благодійні цілі.
- ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту товарів, що входять до складу національної кінематографічної спадщини;
- інші

Податковий кредит виникає з

- а) придбання або виготовлення товарів та послуг;
- б) придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів (у тому числі у зв'язку з придбанням та/або ввезенням таких активів як внесок до статутного фонду та/або при передачі таких активів на баланс платника податку, уповноваженого вести облік результатів спільної діяльності);
- в) отримання послуг, наданих нерезидентом на митній території України, та в разі отримання послуг, місцем постачання яких є митна територія України;
- г) ввезення необоротних активів на митну територію України за договорами оперативного або фінансового лізингу;
- г') ввезення товарів та/або необоротних активів на митну територію України.

Дата виникнення ПК

В операціях між резидентами дата тієї події, що відбулася раніше:

- дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів/послуг;
- дата отримання платником податку товарів/послуг.

Для операцій із ввезення на митну територію України товарів - дата сплати податку за податковими зобов'язаннями Для операцій з постачання послуг нерезидентом на митній території України - дата складення платником податкової накладної за такими операціями, за умови реєстрації такої податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Для операцій з фінансового лізингу (фінансової оренди) - дата фактичного отримання об'єкта фінансового лізингу (фінансової оренди) лізингоодержувачем (орендарем). З договорів (контрактів), визначених довгостроковими - дата фактичного отримання замовником результатів робіт (оформлених актами виконаних робіт) за такими договорами (контрактами).

Коли ПК слід відобразити як ПЗ*?

У разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися:

- а) в операціях, що не є об'єктом оподаткування, або місце постачання яких розташоване за межами митної території України;
- б) в операціях, звільнених від оподаткування;
- в) в операціях, що здійснюються платником податку в межах балансу платника податку, у тому числі передача для невиробничого використання, переведення виробничих необоротних активів до складу невиробничих необоротних активів;
- г) в операціях, що не є господарською діяльністю платника.

*не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду слід скласти і зареєструвати в Єдиному реєстрі податкових накладних **зведену податкову накладну** за товарами/послугами, необоротними активами, придбаними/виготовленими з ПДВ

У разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи в подальшому починають використовуватися в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, у тому числі переведення невиробничих необоротних активів до складу виробничих необоротних активів, платник податку може зменшити суму ПЗ, що були нараховані, **на підставі розрахунку коригування до податкової накладної**, зареєстрованого в Єдиному реєстрі податкових накладних.

У разі якщо на момент перевірки платника податку контролюючим органом в акті вибіркової (часткової) інвентаризації, проведеної платником податку на вимогу такого органу, виявлено нестачу придбаних таким платником товарів (крім випадку, якщо така нестача обумовлена знищенням внаслідок дії обставин непереборної сили, що підтверджується відповідно до законодавства), такі товари вважаються використаними платником податку в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку

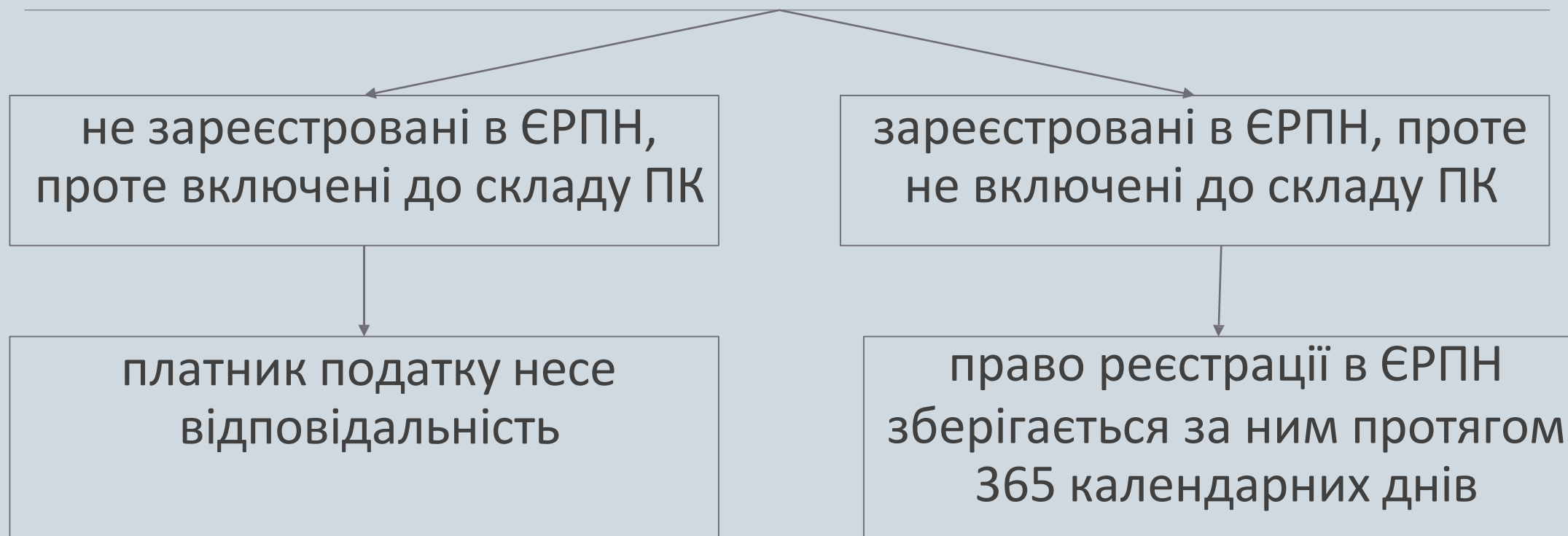
Підстава для відображення ПК

1. Зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних:

- податкові накладні;
- розрахунки коригування до таких податкових накладних;

2. Митні декларації (тимчасові, додаткові та інші види митних декларацій, за якими сплачуються суми податку до бюджету при ввезенні товарів на митну територію України)

Податкові накладні (розрахунки коригування до податкових накладних)

Визначення суми податку

$PЗ - ПК > 0$ сума підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету

$PЗ - ПК < 0$

- а) сума враховується у зменшення суми податкового боргу з податку, що виник за попередні звітні (податкові) періоди;
- б) підлягає бюджетному відшкодуванню за заявою платника у сумі податку, фактично сплаченим отримувачем товарів/послуг у попередніх та звітному податкових періодах постачальникам таких товарів/послуг (в разі відсутності податкового боргу) (**ст. 200.7-200.23 ПКУ – на самотійний розгляд**);
- в) та/або зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду

Не має права на отримання бюджетного відшкодування

а) особа, яка:

була зареєстрована як платник цього податку менш ніж за 12 календарних місяців до місяця, за наслідками якого подається заява на бюджетне відшкодування (крім нарахування податкового кредиту внаслідок придбання або спорудження (будівництва) основних фондів за рішенням Кабінету Міністрів України);

мала обсяги оподатковуваних операцій за останні 12 календарних місяців менші, ніж заявлена сума бюджетного відшкодування (крім нарахування податкового кредиту внаслідок придбання або спорудження (будівництва) основних фондів);

не провадила діяльність протягом останніх дванадцяти календарних місяців;

б) особа, яка є платником єдиного податку за спрощеною системою оподаткування, обліку та звітності, що передбачають сплату цього податку у спосіб, відмінний від встановленого цим Законом, або звільнення від такої сплати.

Електронне адміністрування ПДВ

Система електронного адміністрування ПДВ забезпечує автоматичний облік в розрізі платників податку:

- суми податку, що містяться у складених та отриманих податкових накладних та розрахунках коригування, зареєстрованих в ЄРПН;
- суми податку, сплачені платниками при ввезенні товару на митну територію України;
- суми поповнення та залишку коштів на рахунках в системі електронного адміністрування ПДВ;
- суми податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні та розрахунки коригування до податкових накладних в ЄРПН тощо

Рахунки для сплати ПДВ

Порядок електронного адміністрування ПДВ встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Платникам податку автоматично відкриваються рахунки в системі електронного адміністрування ПДВ, з яких здійснюються розрахунки з бюджетом з ПДВ

Єдиний реєстр податкових накладних

реєстр відомостей щодо податкових накладних та розрахунків коригування, який ведеться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, в електронному вигляді згідно з наданими платниками податку на додану вартість електронними документами

Сума податку для ЄРПН

Платник податку має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних на суму податку ($\Sigma \text{Накл}$), обчислену за такою формулою:

$$\begin{aligned} \Sigma \text{Накл} = & \Sigma \text{НаклОтр} + \Sigma \text{Митн} + \Sigma \text{ПопРах} \\ & + \Sigma \text{Овердрафт} - \Sigma \text{НаклВид} - \Sigma \text{Відшкод} - \\ & \Sigma \text{Перевищ} \end{aligned}$$

Пояснення до формули

- Σ НаклОтр - загальна сума податку за отриманими платником податковими накладними, зареєстрованими в ЄРПН, та розрахунками коригування (РК) до таких податкових накладних, зареєстрованими в ЄРПН;
- Σ Митн - загальна сума податку, сплаченого платником при ввезенні товарів на митну територію України;
- Σ ПопРах - загальна сума поповнення з поточного рахунку платника податку рахунка в системі електронного адміністрування податку;
- Σ Овердрафт - сума середньомісячного розміру сум податку, які за останніх 12 звітних (податкових) місяців були задекларовані платником до сплати до бюджету та погашені чи розстрочені або відстрочені;
- Σ НаклВид - загальна сума податку за складеними платником податковими накладними, зареєстрованими в ЄРПН та РК;
- Σ Відшкод - загальна сума податку, заявлена платником до бюджетного відшкодування з урахуванням сум коригувань та результатів перевірок;
- Σ Перевищ - загальна сума перевищення податкових зобов'язань, зазначених платником у поданих податкових деклараціях з урахуванням поданих уточнюючих розрахунків до них, над сумою податку, що міститься в складених таким платником податкових накладних та РК до таких податкових накладних, зареєстрованих в ЄРПН.

Сплата ПДВ

З рахунку у системі електронного адміністрування ПДВ перераховуються кошти **до державного бюджету в сумі податкових зобов'язань з ПДВ**, що підлягає сплаті за наслідками звітного податкового періоду, та **на поточний рахунок платника податку за його заявою**, яка подається до контролюючого органу у складі податкової звітності з ПДВ, у розмірі суми коштів, що перевищує суму задекларованих до сплати до бюджету податкових зобов'язань та суми податкового боргу з податку.

Перерахування коштів на поточний рахунок

Перерахування коштів на поточний рахунок платника може здійснюватися у разі, якщо таке зменшення загальної суми поповнення електронного рахунка ($\Sigma \text{ПопРах}$) не призведе до формування від'ємного значення суми податку ($\Sigma \text{Накл}$).

Якщо $\Sigma \text{Накл}$ є недостатньою

Якщо у платника податку загальна сума податкових зобов'язань, зазначених ним у поданих податкових деклараціях з урахуванням уточнюючих розрахунків до них, перевищує суму податку, що міститься в складених таким платником податкових накладних та розрахунках коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих в ЄРПН($\Sigma \text{Перевищ}$), а $\Sigma \text{Накл}$ є недостатньою для реєстрації таким платником податкової накладної або розрахунку коригування до такої податкової накладної за звітні періоди виникнення такого перевищення, платник податку має право зареєструвати податкову накладну або розрахунок коригування в ЄРПН на суму податку, що дорівнює значенню показника $\Sigma \text{Перевищ}$, зменшеного на суму задекларованих до сплати податкових зобов'язань та збільшеного на значення показника $\Sigma \text{ПопРах}$ незалежно від значення показника $\Sigma \text{Накл}$.

Податкова накладна

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#n20>

На дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в ЄРПН.

Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс).

Увага!

Починаючи з 1 січня 2015 року, всі податкові накладні/розрахунки коригування до них платники податку складають виключно в електронному вигляді

Зведена податкова накладна

Може бути складена не пізніше останнього дня місяця, в якому здійснено такі операції:

- постачання товарів/послуг, постачання яких має безперервний або ритмічний характер (постачання товарів/послуг одному покупцю два та більше разів на місяць), - на кожного платника податку;
- постачання товарів/послуг, база оподаткування яких перевищує фактичну ціну постачання таких товарів/послуг

Податкова накладна за щоденними підсумками

Податкова накладна може бути складена за щоденними підсумками операцій у разі:

- здійснення постачання товарів/послуг за готівку кінцевому споживачеві (який не є платником податку), розрахунки за які проводяться через РРО, або через банківську установу чи платіжний пристрій (безпосередньо на поточний рахунок постачальника);
- виписки транспортних квитків, готельних рахунків або рахунків, які виставляються платнику податку за послуги зв'язку, інші послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку, що містять загальну суму платежу, суму податку та податковий номер постачальника (продавця), крім тих, форма яких встановлена міжнародними стандартами;
- надання платнику податку касових чеків, що містять суму поставлених товарів/послуг, загальну суму нарахованого податку (з визначенням фіскального та податкового номерів постачальника).

Наслідки реєстрації ПН та/або РК в ЄРПН

ПРОДАВЕЦЬ

підтвердженням про прийняття податкової накладної та/або розрахунку коригування до ЄРПН є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом операційного дня

ПОКУПЕЦЬ

надсилає в електронному вигляді запит до ЄРПН, за яким отримує в електронному вигляді повідомлення про реєстрацію податкової накладної/розрахунку коригування в ЄРПН та податкову накладну/розрахунок коригування в електронному вигляді

Якщо надіслані документи сформовано з порушенням вимог, а також у разі зупинення їх реєстрації, протягом операційного дня продавцю/покупцю надсилається квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі про неприйняття їх в електронному вигляді або зупинення їх реєстрації із зазначенням причин

Строки реєстрації в ЄРПН

Документ	Дата складання документа	Строк реєстрації
ПН та РК	з 1 по 15 календарний день (включно) календарного місяця	до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому вони складені
ПН та РК	з 16 по останній календарний день (включно) календарного місяця	до 15 календарного дня (включно) календарного місяця, наступного за місяцем, в якому вони складені
Зведені ПН та РК до них	до останнього календарного дня (включно) календарного місяця	протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем місяця, в якому вони складені
РК на зменшення суми компенсації	-	протягом 15 календарних днів з дня отримання такого розрахунку коригування до податкової накладної отримувачем (покупцем)

У разі порушення таких строків застосовуються штрафні санкції

Реєстрація податкових накладних під час воєнного стану

Тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, з метою захисту прав платників, збереження та захисту даних надання електронних сервісів та приймання електронних документів від платників податків здійснюються у робочі дні з 8 до 18 години (пп. 69.18 ПК). Платник ПДВ не може зареєструвати ПН/РК в у святковий чи вихідний день, у тому числі, якщо такий день є граничним днем їх реєстрації

Реєстрація податкових накладних під час воєнного стану

Наразі діють тимчасові терміни реєстрації ПН/РК, які були введені ще з 8 лютого 2023 року – на період воєнного стану та 6 місяців після місяця його скасування (п. 89 підрозд. 2 Перехідних положень ПК). Ці строки наведені у таблиці нижче.

ТЕРМІНИ РЕЄСТРАЦІЇ ПН/РК У ЄРПН <i>(на період дії воєнного стану та 6 місяців після місяця його скасування)</i>	
Коли складені	Тимчасові строки реєстрації податкових накладних
для ПН та РК до них* <i>(оформлені на стороннього контрагента, у т.ч. неплатника, ставки ПДВ – 20%, 14%, 7%)</i>	
з 1-го по 15-й календарний день місяця (включно)	до 5-го календарного дня (включно) місяця, який наступний за місяцем їхнього складання
з 16-го по останній календарний день місяця (включно)	до 18-го календарного дня (включно) місяця, який наступний за місяцем їхнього складання
тільки до «зменшуючих» РК**	
впродовж місяця	впродовж 18 к. днів з дня отримання такого РК до ПН отримувачем (покупцем)
компенсуючі, у т.ч. зведені ПН/РК	
компенсуючі зведені ПН (РК до них) за операціями, визначеними пп. 198.5 і пп. 199.1 ПК	змін не передбачено, тому діє звичайний термін – впродовж 20 к. дн. з останнього календарного дня місяця їхнього складання (п. 201.10 ПК)
* за цими ж правилами для звичайних ПН/РК реєструються також такі специфічні ПН/РК, як: • на операції з постачання товарів/послуг, які мають звільнення від оподаткування ПДВ; • за ставкою ПДВ 0%; • ПН на суму перевищення бази оподаткування над фактичною ціною за абз. 11 п. 201.4 ПК (база оподаткування визначається за ст. 188 і ст. 189 ПК, а сама ПН має тип причини «15»); ** маються на увазі РК, які складені постачальником, в яких передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг. Такі РК реєструються покупцем (отримувачем)	

ПК без ПН

а) транспортний квиток, готельний рахунок або рахунок, який виставляється платнику податку за послуги зв'язку, інші послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку, що містять загальну суму платежу, суму податку та податковий номер продавця, крім тих, форма яких встановлена міжнародними стандартами;

б) касові чеки, які містять суму отриманих товарів/послуг, загальну суму нарахованого податку (з визначенням фіскального номера та податкового номера постачальника). При цьому з метою такого нарахування загальна сума отриманих товарів/послуг не може перевищувати 200 гривень за день (без урахування податку).

У разі використання платниками для розрахунків із споживачами реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій касовий чек повинен містити дані про загальну суму коштів, що підлягає сплаті покупцем з урахуванням податку, та суму цього податку, що сплачується у складі загальної суми.

Ознаки безумовної реєстрації ПН

Усі (ПН/РК), що подаються на реєстрацію в ЄРПН, спочатку перевіряються на наявність хоча б однієї з ознак безумовної реєстрації (п. 3 Порядку зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, затвердженого постановою КМУ від 11.12.2019 № 1165):

1) податкова накладна, яка не підлягає наданню отримувачу (покупцю) та/або складена за операцією, звільненою від оподаткування;

2) обсяг постачання, зазначений платником податку в ПН/ РК (крім розрахунків коригування, поданих для реєстрації в іншому місяці, ніж місяць, в якому вони складені), зареєстрованих у Реєстрі в поточному місяці, з урахуванням поданої для реєстрації в Реєстрі податкової накладної/розрахунку коригування, становить менше 500 тис. гривень за умови, що обсяг постачання товарів/послуг, зазначений у них у поточному місяці за операціями з одним отримувачем — платником податку, не перевищує 50 тис. гривень, сума податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), сплачена у попередньому місяці, становить більше 20 тис. гривень, та керівник — посадова особа такого платника податку є особою, яка займає аналогічну посаду не більше ніж у трьох (включно) платників податків;

3) одночасно виконуються такі умови:

загальна сума податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), сплачена за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю, в якому прийнято для реєстрації в Реєстрі податкову накладну/розрахунок коригування, платником податку та його відокремленими підрозділами, становить більше 10 млн. гривень;

значення показника D становить більше 0,05;

значення показника $P_{\text{поточ}}$ є менше ніж значення $P_{\text{макс}}$;

Показник D

$$D = S/T,$$

де S - загальна сума сплачених платником податку та його відокремленими підрозділами сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків і зборів, контроль за справлянням яких покладено на ДПС, за період, що припадає на останні 12 звітних (податкових) періодів, які передують календарному місяцю, у якому [податкову накладну](#)/розрахунок коригування прийнято для реєстрації в Реєстрі, та за які настав граничний строк сплати суми податку на додану вартість;

T - загальна сума постачання товарів/послуг на митній території України, що оподатковуються за ставками, визначеними [статтею 193](#) Кодексу, зазначена платником податку в [податкових накладних](#)/розрахунках коригування, зареєстрованих в Реєстрі за операціями у періоді, що припадає на останні 12 звітних (податкових) періодів, які передують календарному місяцю, у якому податкову накладну/розрахунок коригування прийнято для реєстрації в Реєстрі, та за які настав граничний строк сплати суми податку на додану вартість

Показник $P_{\text{поточ}}$

Сума податку на додану вартість, зазначена платником податку в податковій накладній/розрахунку коригування, які зареєстровані в Реєстрі у поточному календарному місяці, з урахуванням прийнятої для реєстрації в Реєстрі податкової накладної/розрахунку коригування

Показник $P_{\text{макс}}$

$$P_{\text{макс}} = P_{\text{найб}} \times 1,4,$$

де $P_{\text{найб}}$ - найбільша місячна сума податку на додану вартість, зазначена платником податку у [податкових накладних](#)/розрахунках коригування, зареєстрованих в Реєстрі за операціями останніх 12 звітних (податкових) періодів, які передують місяцю, в якому податкову накладну/розрахунок коригування прийнято для реєстрації в Реєстрі, та за які настав граничний строк подання декларації з податку на додану вартість.

Значення показників D , $P_{\text{поточ}}$ та $P_{\text{макс}}$ відображається в електронному кабінеті.

4) у податковій накладній/розрахунку коригування відображена виключно операція з товаром за кодом згідно з УКТЗЕД/умовним кодом товару та/або послугою за кодом згідно з Державним класифікатором, які зазначені у врахованій таблиці даних платника податку за умови, що стосовно платника податку, який подав такі податкову накладну/розрахунок коригування для реєстрації в Реєстрі, відсутнє чинне рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1962872-19#Text>);

5) у податковій накладній/розрахунку коригування відображені виключно операції з продукцією/товарами, що підпадають під визначення груп 1—24 УКТЗЕД (крім підакцизних товарів), за умови, що такі накладна/розрахунок складені платником податку, який належить до мікропідприємства або малого підприємства відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та основним видом діяльності якого є хоча б один з таких видів економічної діяльності відповідно до окремих позицій КВЕД 01 (Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг), 10 (Виробництво харчових продуктів), 11 (Виробництво напоїв);

6) обсяг постачання, зазначений у поданій для реєстрації в Реєстрі податковій накладній, яка підлягає наданню отримувачу (покупцю), не перевищує 5 тис. гривень за умови, що стосовно платника податку відсутнє діюче рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку та керівник — посадова особа такого платника податку є особою, яка займає аналогічну посаду не більш як у трьох (включно) платників податку;

7) загальна сума абсолютних значень коригування на зменшення суми компенсації вартості товару/послуги їх постачальнику та/або загальна сума абсолютних значень коригування на збільшення суми компенсації вартості товару/послуги їх постачальнику, зазначених у поданому для реєстрації в Реєстрі розрахунку коригування до податкової накладної, не перевищує 5 тис. гривень за умови, що стосовно платника податку відсутнє діюче рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку та керівник — посадова особа такого платника податку є особою, яка займає аналогічну посаду не більш як у трьох (включно) платників податку.

Звітний (податковий) період

один календарний місяць з урахуванням таких особливостей:

- а) якщо особа реєструється як платник податку з іншого дня, ніж перший день календарного місяця, першим звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня такої реєстрації та закінчується останнім днем першого повного календарного місяця;
- б) якщо податкова реєстрація особи анулюється в інший день, ніж останній день календарного місяця, то останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається з першого дня такого місяця та закінчується днем такого анулювання

Податкова звітність з ПДВ

- податкова декларація з ПДВ з додатками;
- уточнюючий розрахунок ПЗ з ПДВ у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок з додатками;
- розрахунок ПЗ, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник ПДВ, які постачаються нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України.

Податкова декларація з ПДВ

Податкова декларація, розрахунок, звіт (далі - податкова декларація) - документ, що подається платником податків контролюючим органам у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата грошового зобов'язання, у тому числі податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору.

Митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань.

Уточнюючий розрахунок

У разі якщо у майбутніх податкових періодах платник податків самотійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації, він **зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок** до такої податкової декларації за формою, чинною на час подання уточнюючого розрахунку.

ПОРЯДОК заповнення і подання податкової звітності з ПДВ

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#n21>

- подавайте **за формою, чинною на дату її подання**. Наразі чинною є форма, затверджена [наказом Мінфіну від 28.01.2016 № 21](#) (у редакції наказу Мінфіну від 01.03.2021 № 131; далі — Порядок № 21);
- заповнюйте окремо за кожен звітний (податковий) період **без наростаючого підсумку**. Наведені в декларації дані мають відповідати даним бухгалтерського та податкового обліку платника ПДВ;
- усі показники проставляйте **в гривнях без копійок** із відповідним заокругленням за загальновстановленими правилами;
- **у колонці А** зазначайте обсяги постачання (придбання) без урахування ПДВ, а **в колонці Б** — суму ПДВ;
- у не заповнених рядках **нулів, прочерків** та інших знаків чи символів **не ставте**;
- у складі декларації подавайте додатки. Але тільки тоді, коли відбувалися певні події, які слід відображати у цих додатках.

Склад декларації з ПДВ

1) вступна частина,

2) три розділи основної частини,

- У **розділі I** «Податкові зобов'язання» відображаються обсяги всіх поставок товарів/послуг у звітному періоді
- У **розділі II** «Податковий кредит» — усі обсяги придбаних товарів/послуг на підставі зареєстрованих ПН та РК до них, митних декларацій та інших документів, що дозволяє пункт 201.11 ПК.
- У **розділі III** «Розрахунки за звітний період» підбиваються підсумки за звітний період;

3) службові поля заключної частини

- можна подати **пояснення** у довільній формі. Для цього слід заповнити спеціальне поле у заключній частині декларації.
- за потреби, можна додати доповнення до декларації у довільній формі. Так само як декларацію, доповнення до неї також слід подавати в електронній формі. Податківці вважатимуть їх невід'ємною частиною декларації (п. 46.4 ПК).

1) обов'язкові додатки

- Перелік усіх додатків наведений у спеціальному полі декларації «Відмітка про подання декларації». Навпроти кожного додатка, що додаєте до декларації з ПДВ, слід поставити позначки.
- Інформація про додатки, додані до декларації, є її невід'ємною частиною та обов'язковим реквізитом (п. 48.3 ПК).

Строк подання податкової декларації

Податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, **протягом 20 календарних днів**, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Податкова декларація подається контролюючому органу в електронній формі.

Строки подання уточнюючого розрахунку

у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним - якщо показники
оприлюдненої разом з аудиторським звітом річної фінансової звітності
зазнали змін

Строк сплати податку

Сума ПЗ, зазначена платником податку в поданій ним податковій декларації, підлягає сплаті протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого для подання податкової декларації

Рекомендовані аналітичні рахунки, що застосовуються для бухгалтерського обліку ПДВ

Код рахунку	Назва рахунку	Примітки
315/ПДВ	Розрахунки з Казначейством у системі електронного адміністрування ПДВ	надасть можливість виділити розрахунки за електронним рахунком у СЕА ПДВ серед інших спеціальних рахунків підприємства, відкритих у Казначействі
641/ПДВ	Розрахунки за ПДВ	Основний рахунок, що відображає стан розрахунків з бюджетом
641/ПДВ _{штраф}	Розрахунки з бюджетом за штрафними санкціями ПДВ	дозволить відстежити заборгованість за штрафами, пов'язаними з ПДВ, та її погашення. Адже штрафи сплачуються не на електронний рахунок, а безпосередньо в бюджет

Код рахунку	Назва рахунку	Примітки
6441	Податковий кредит підтверджений	потрібна для відстеження ПДВ під час першої події — передоплати проводиться в обліку за фактом реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в ЄРПН (Д 6441 К 6442)
6442	Податковий кредит непідтверджений	проводиться в обліку на момент виникнення податкового кредиту за ПДВ на підставі первинних документів (Дт 6442)
6443	Податковий кредит, що підлягає коригуванню (можна не використовувати, застосовуючи рахунки 6441 та 6442)	Застосовується в особливих операціях: для обліку коригувань податкового кредиту за бухгалтерськими довідками, за помилково отриманими або не отриманими від контрагента податковими накладними та розрахунками коригування тощо.

Правило першої події зумовлює необхідність окремого обліку сум ПДВ. Мало того, право на ПК з ПДВ може виникнути пізніше від першої чи навіть другої події, зокрема при отриманні податкової накладної або її реєстрації пізніше від оплати або відвантаження товару (надання послуг, виконання робіт). І коли право на ПК не реалізовано, в обліку теж залишаються відповідні суми ПДВ, які треба списати.

Приклади бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ (придбання з наступною оплатою)

№ оп.	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Отримано товар від постачальника (сума без ПДВ)	281	631	50 000
2	Відображено ПК з ПДВ (податкова накладна <u>не</u> зареєстрована в ЄДРПОУ)	6442	631	10 000
3	Відображено ПК з ПДВ (податкова <u>накладна зареєстрована</u> в ЄДРПОУ)	641	6442	10 000
4	Сплачено постачальнику за товар	631	311	60 000

Приклади бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ (придбання з попередньою оплатою)

№ оп.	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Сплачено аванс постачальнику за товар	371	311	60 000
2	Відображено ПК з ПДВ (податкова накладна <u>не</u> зареєстрована в ЄДРПОУ)	6442	6441	10 000
3	Відображено ПК з ПДВ (податкова <u>накладна</u> зареєстрована в ЄДРПОУ)	641	6442	10 000
4	Отримано товар від постачальника	281	631	50 000
5	Відображено ПК з ПДВ після отримання товару	6441	631	10 000
6	Проведено взаємозалік заборгованості	631	371	60 000

Правильність обліку сум ПДВ можна перевірити таким чином:

**сума незакритих передоплат на Д-т 371 — це база для визначення сум ПДВ, що обліковуються на К-т 6441,
отже, кредитове сальдо субрахунку 6441 становить 1/6 від дебетового сальдо субрахунку 371.**

Порівняння непідтвердженого (очікуваного) і підтвердженого ПДВ

Порівняння непідтвердженого (очікуваного) і підтвердженого ПДВ дозволяє перевірити достовірність облікових даних: чи всі податкові накладні складені й отримані, чи не подвоїлися помилково дані тощо.

Так, сальдо субрахунку **6442** на кінець періоду показує суму вхідного ПДВ із податкових накладних (у розрізі контрагентів), іще не зареєстрованих у ЄРПН.

А залишок за субрахунком **6432** відображає, що є постачання звітного періоду, за якими податкові накладні ще не складені та/або не зареєстровані.

Якщо ПН не надійшла покупцю

Якщо платник ПДВ так і не отримає правильно оформлену та зареєстровану ПН у встановлені строки, він зовсім втратить право на ПК. Цей факт підтверджується актом інвентаризації розрахунків із постачальниками та залишків на субрахунку 644 (Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>).

Далі суми ПДВ до списання зі субрахунку 644 фіксуються у наказі керівника, який і буде підставою для такого списання.

Унаслідок втрати права на ПК на субрахунку 6442 залишається дебетове сальдо, яке слід вчасно та правильно списати, щоб не перекручувати у фінзвітності інформацію про фінрезультат і про стан розрахунків із бюджетом.

Згідно з [п. 9 П\(С\)БО 9 «Запаси»](#), до первісної вартості запасів, що придбані за плату, включаються суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству. Отже, коли підприємство очікувало отримати ПН, воно вважало, що сума ПДВ буде йому відшкодована у вигляді ПК, та обліковувало її на субрахунку 6442. Тому ПДВ не було включено до первісної вартості товарів на субрахунку 281.

Тепер, коли надії на відшкодування ПДВ уже немає, суму ПК з ПДВ слід включити до первісної вартості придбаних товарів. Правила такого включення залежатимуть від напряму використання придбаних запасів.

Приклади бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ (якщо ПН не надійшла покупцю)

№ оп.	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Отримано товар від постачальника	281	631	50 000
2	Відображено ПК з ПДВ (податкова накладна не зареєстрована в ЄДРПОУ)	6442	631	10 000
3	Сплачена постачальнику за товар	631	311	60 000
4(1)	Включено суму ПК з ПДВ до первісної вартості придбаних товарів (якщо товари на цей момент ще не списані зі складу)	281	6442	10 000
4(2)	Включено суму ПК з ПДВ до первісної вартості придбаних товарів (якщо товари вже були продані поточного року)	281 902	6442 281	10 000 10 000
4(3)	Згідно з п. 4 розділу II НП(С)БО 1 у фінзвітності можна не відображати несуттєву інформацію. Це правило дозволяє списати несуттєві суми ПК з ПДВ, що виникли у поточному році	949	6442	10 000
4(4)	Включено суму ПК з ПДВ до первісної вартості придбаних товарів (якщо товари вже були продані минулого року)	442	6442	10 000

Порівняння непідтвердженого (очікуваного) і підтвердженого ПДВ

Порівняння непідтвердженого (очікуваного) і підтвердженого ПДВ дозволяє перевірити достовірність облікових даних: чи всі податкові накладні складені й отримані, чи не подвоїлися помилково дані тощо.

Так, сальдо субрахунку **6442** на кінець періоду показує суму вхідного ПДВ із податкових накладних (у розрізі контрагентів), іще не зареєстрованих у ЄРПН.

Облік податкових зобов'язань з ПДВ

Відсутність факту реєстрації продавцем податкової накладної (ПН) не звільняє продавця від обов'язку включити суми ПДВ до податкових зобов'язань відповідного звітного періоду (п. 201.10 ПКУ, п. 187.1 ПКУ).

Тому навіть якщо ПН (1) не склали, або (2) не зареєстрували, або (3) заблокували, в обліку продавцеві все одно потрібно відобразити податкові зобов'язання — у періоді, у якому вони виникли (період виникнення події для нарахування ПДВ).

Приклади бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ (продаж з наступною оплатою)

№ оп.	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Відвантажено товар/надано послуги	361	701, 702, 703	60 000
2	Відображено ПЗ з ПДВ	701, 702, 703	641	10 000
3	Списано собівартість	901 902 903	26 28 23	35 000
4	Отримано кошти від покупця	311	361	60 000

Приклади бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ (продаж з попередньою оплатою)

№ оп.	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Отримано передоплату від покупця	311	681	60 000
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	643	641	10 000
3	Відвантажено товар/надано послуги	361	701, 702, 703	60 000
4	Відображено розрахунки з ПДВ	701, 702, 703	643	10 000
5	Списано собівартість	901 902 903	26 28 23	35 000
6	Проведено взаємозалік заборгованості	681	361	60 000

Облік розрахунків із контрагентами

Задля полегшення самоперевірки рахунки обліку розрахунків із контрагентами (**361** «Розрахунки з вітчизняними покупцями», **377** «Розрахунки з іншими дебіторами», **631** «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», **685** «Розрахунки з іншими кредиторами») необхідно вести **окремо за операціями з ПДВ і за операціями, звільненими від ПДВ.**

Наприклад — використовувати субрахунки **3611** «Розрахунки з вітчизняними покупцями з ПДВ», **3612** «Розрахунки з вітчизняними покупцями без ПДВ». Під час використання цього простого правила (незалежно від того, чи використовує платник субрахунки передоплат **371** «Розрахунки за виданими авансами» і **681** «Розрахунки за авансами одержаними») можна перевірити правильність нарахування податкових зобов'язань і податкового кредиту.

Субрахунок 315

Субрахунок 315 з'явився після впровадження [системи електронного адміністрування ПДВ](#). На ньому обліковують кошти на електронному ПДВ-рахунку, що Казначейство відкриває платникові ПДВ.

Типові операції на електронному ПДВ-рахунку

№ оп.	Зміст операції	Д-т	К-т
1	Платник податку перерахував кошти з поточного рахунку на електронний ПДВ-рахунок	315	311
2	Списали узгоджену суму податкових зобов'язань з електронного ПДВ-рахунку	641	315
3	Платник отримав на поточний рахунок з електронного ПДВ-рахунку суму: - бюджетного відшкодування; - коштів, що перевищує суму ПДВ, яку потрібно перерахувати до бюджету	311	315